

Sygn. akt I Ns 621/11

POSTANOWIENIE

Dnia 15 maja 2017 r.

Sąd Rejonowy w Jaśle I Wydział Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący: SSR Andrzej Sepioł

Protokolant: st. sekr. sądowy Lucyna Szeredy

po rozpoznaniu w dniu 15 maja 2017 r. w Jaśle

na rozprawie

sprawy z wniosku K. S. (1) zam. (...)-(...) J., (...),

z udziałem W. S. (1) zam. (...)-(...) J., J. 163, E. S. (1) zam. (...)-(...) J., J. 163, (...) (...)i (...), (...)-(...) R. ul. (...), Marszałka Województwa (...), (...)-(...) R., Al. (...), Gminy J., (...)-(...) J., ul. (...)

o zasiedzenie nieruchomości

p o s t a n a w i a:

I. oddalić wniosek;

II. nakazać, ażeby Skarb Państwa Sąd Rejonowy w J. ściągnął od wnioskodawczyni K. S. (1) tytułem uzupełnienia zaliczki na wynagrodzenie biegłego geodety kwotę 386,76 zł (trzysta osiemdziesiąt sześć złotych siedemdziesiąt sześć groszy);

III. nakazać, ażeby Skarb Państwa Sąd Rejonowy w J. zwrócił wnioskodawczyni K. S. (1) tytułem nadpłaconej opłaty sądowej od zażalenia kwotę 30 zł (trzydzieści złotych);

IV. zasądzić od wnioskodawczyni K. S. (1) na rzecz uczestnika Gminy J. tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego kwotę 300 zł (trzysta złotych);

V. opłatą sądową od wniosku w kwocie 2.000 zł (dwa tysiące złotych), od której wnioskodawca Z. S. (1) był zwolniony obciążyć Skarb Państwa Sąd Rejonowy w J.;

w pozostałym zakresie obciążyć strony kosztami postępowania związanymi z ich własnym udziałem w sprawie.

Sygn. akt I Ns 621/11

Uzasadnienie postanowienia z dnia 15 maja 2017 r.

Wnioskodawca Z. S. (1) wystąpił z wnioskiem o stwierdzenie , że wnioskodawca Z. S. (1) , syn W. i A., z dniem 31 grudnia 1970 r. nabył w drodze zasiedzenia własność nieruchomości gruntowej, to jest części obecnie istniejących działek ewidencyjnych o numerach (...) położonych w J., gmina J., obręb J., dla których Sąd Rejonowy w Jaśle prowadzi księgę wieczystą Nr (...) , w której wpisany jest jako właściciel uczestnik postępowania W. S. (1), a która to nieruchomość i jej granice zostały opisane przez biegłego sądowego T. G. w szkicu sytuacyjnym zagospodarowania spornego pasa terenu z dnia 25 czerwca 2011 r., sporządzonym do sprawy o ochronę własności , pod sygn. akt (...)prowadzonej przez Sąd Rejonowy w J. Wydział I Cywilny, tj. grunt pomiędzy linią oznaczoną literami

od A do (...), a linią oznaczoną cyframi od 1 do 15, oparty na naturalnej granicy, jaką jest istniejący w tym miejscu ciek wodny – rów odwadniający, a także zasądzenie od uczestnika postępowania W. S. (1) na rzecz wnioskodawcy kosztów postępowania według taryf ustawowych, w tym kosztów zastępstwa procesowego oraz opłaty skarbowej od pełnomocnictwa (wniosek – k. 2-7, opinia biegłego geodety inż. T. G. z dnia 25 czerwca 2011 r. – k. 39-42 akt IC 314/10 Sądu Rejonowego w J.o ochronę własności).

W uzasadnieniu wniosku Z. S. (1) podał, iż jest właścicielem działek o numerach ewidencyjnych: (...) położonych w J., gmina J.. Działki te posiada samoistnie od 1960 r., tj. od daty kiedy zostały przekazane mu przez jego rodziców w formie darowizny wraz z całym ich ówczesnym gospodarstwem. W/w działki o numerach (...) od działek ewidencyjnych o numerach (...) zdaniem wnioskodawcy od zawsze odgradzał rów – ciek wodny. Zarówno wnioskodawca, jak i jego ojciec W. S. (2) byli przekonani, iż rów ten stanowi granicę prawną w tym miejscu. Dzisiejsze działki ewidencyjne o numerach (...) do 1957 r. stanowiły własność państwową, a od 1957 r. przeszły one do rąk prywatnych właścicieli. Właścicielami tych działek byli w szczególności: działki nr ewid. (...) B. S. (1) i M. Z. (1), a działki nr ewid. (...) A. S. (1) i W. S. (3). Osoby te, jak też wcześniej właściwe organy administracji państwowej, zdaniem wnioskodawcy nigdy nie kwestionowały faktu, iż granica pomiędzy wskazanymi działkami biegnie w/w rowem odwadniającym – ciek wodnym. W związku z powyższym wnioskodawca władał terenem, o zasiedzenie którego wnosi, w tym w szczególności uprawiał ziemię, dokonał drenażu tego terenu, sprzedawał drewno pochodzące z tego terenu. Tym samym uznać należy, iż postępował on z przedmiotową nieruchomością, jak właściciel. Postępowanie to było dostrzegalne dla innych osób. Świadcami samoistnego posiadania przedmiotowej nieruchomości są E. M., który kupował od wnioskodawcy drewno pochodzące ze spornego terenu, F. J., który demonstrował wnioskodawcy, jak korzystać z piły motorowej na spornym terenie, a J. K. i B. S. (2) wielokrotnie byli świadkami, jak wnioskodawca użytkował sporny teren. Od 1960 r. wnioskodawca posiadał samoistnie w/w nieruchomości nieprzerwanie i władał nimi jak właściciel. (...) wnioskodawcy stanowiące działki o numerach ewidencyjnych (...) nie są obecnie ogrodzone. W okresie, w jakim wnioskodawca posiadał te nieruchomości, wielokrotnie sadził on na tym terenie różnego typu drzewa. Kilka razy sadzonki drzew otrzymywał on w tym celu od Gminy J.. Zdaniem wnioskodawcy uczestnik niniejszego postępowania – W. S. (1) nigdy nie rościł prawa do wyżej wskazanych spornych części nieruchomości, aż do momentu, kiedy doszło do zdarzeń, mających swój finał w sprawie IC 314/10 o ochronę własności z powództwa Z. S. (1), którą to sprawę rozpoznaje Sąd Rejonowy w J. Wydział I Cywilny. Czas samoistnego posiadania przedmiotowej nieruchomości przez wnioskodawcę oraz jego poprzedników wynosi ponad 50 lat, tj. przez samego wnioskodawcę od 1960 r. do dnia złożenia niniejszego wniosku, a wcześniej również przez ojca wnioskodawcy, tj. W. S. (2). Fakt ten sprawia, że wnioskodawca nabył przedmiotowe nieruchomości z całą pewnością już w dniu 31 grudnia 1980 r. Gdyby nawet przyjąć do przedmiotowej sprawy obecny stan prawny, to wnioskodawca nabył przez zasiedzenie niniejsze nieruchomości w dniu 31 grudnia 1990 r.

W dniu 28 października 2014 r. w trakcie trwania niniejszej sprawy zmarł wnioskodawca Z. S. (1), a postanowieniem z dnia 29 stycznia 2015 r. (k.247) Sąd Rejonowy w Jaśle na mocy art.174§1 pkt.1 kpc w zw. z art.13§2 kpc zawiesił postępowanie. Po podjęciu postępowania postanowieniem z dnia 8 lipca 2015 r. (k.256) następczyni prawna wnioskodawcy Z. S. (1) – jego żona K. S. (1) w piśmie z dnia 29 listopada 2016 r. (k.434-435) ostatecznie sprecyzowała wniosek, podnosząc, iż przedmiotem sporu jest obszar gruntu oznaczony na szkicu sytuacyjnym z dnia 25 czerwca 2011 r. L. ks. rob. (...) sporządzonym przez biegłego geodetę inż. T. G. w sprawie o ochronę własności sygn. akt IC 314/10, tj. grunt pomiędzy linią oznaczoną literami A do (...), a linią oznaczoną cyframi od 1 do 15, oparty na naturalnej granicy, jaką jest istniejący w tym miejscu rów odwadniający, tj. grunt wskazany ponownie (po Z. S. (1)) przez K. S. (1) w trakcie oględzin w dniu 12 października 2016 r. (k.397-398). Ponadto w powołanym piśmie (k.434) wnioskodawczyni stwierdziła, iż rości sobie pretensje do prawa własności części działek nr ewid.(...)należących do Gminy J., o ile działki te znajdują się w obszarze wskazanym w trakcie oględzin w dniu 12 października 2016 r. jako przedmiot zasiedzenia.

Ostateczne wskazania wnioskodawczyni K. S. (1) zostały przedstawione na planie sytuacyjnym biegłego geodety inż. T. G. z dnia 10 marca 2017 r. L. ks. rob. (...), z którego wynika, że przedmiotem sporu w niniejszej sprawie jest część działek o numerach ewidencyjnych (...) należących formalnie do uczestników postępowania W. i E. S. (1) oznaczona kolorem beżowym i część działki (...) należącej formalnie do Gminy J., oznaczona kolorem beżowym z

poprzecznymi pasami koloru czerwonego (k. 448). Nie jest zaś przedmiotem sporu jakakolwiek część działki nr ewid.(...), stanowiącej własność Gminy J.. Przedmiot sporu przedstawiony przez geodetę inż. T. G. obejmuje m. in. pas gruntu po linię przebiegającą środkiem cieku wodnego, stanowiącego jego naturalną granicę, a to wobec wyraźnych wskazań co takiego przebiegu wnioskodawczyni K. S. (1).

W końcowym głosie (k.492/2) pełnomocnik wnioskodawczyni wnosił jak w ostatnio zmodyfikowanym żądaniu wniosku, nie wnosząc zastrzeżeń co do granic przedmiotu sporu wskazanych przez biegłego inż. T. G. w planie sytuacyjnym z dnia 10 marca 2017 r., a więc nie kwestionując, iż w skład przedmiotu sporu nie wchodzi jakakolwiek część działki nr ewid. (...) a nadto domagał się zasądzenia kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych. Wnioskodawczyni wykazała bowiem, że jej mąż Z. S. (1) od 1960 r. aż do śmierci był samoistnym posiadaczem przedmiotu sporu i w związku z tym nabył go w drodze zasiedzenia.

W odpowiedzi na wniosek uczestnicy W. i E. S. (1) wnieśli o oddalenie wniosku Z. S. (1), a następnie K. S. (1) o zasiedzenie części działek o numerach ewidencyjnych (...), a także zasądzenie od wnioskodawcy (wnioskodawczyni) na ich rzecz solidarnie kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego. Zaprzeczyli, ażeby działka nr ewid. (...) od 1957 r. stanowiła własność B. S. (1) i M. Z. (1). Zgodnie bowiem z aktem własności ziemi z dnia 14 kwietnia 1976 r. S. S. (1) nabyła na podstawie decyzji Naczelnika Gminy J. wydanej w trybie ustawy z dnia 26 października 1971 r. o uregulowaniu własności gospodarstw rolnych m. in. własność działki nr ewid.(...). B. S. (1) i M. Z. (1) nabyli własność przedmiotowej nieruchomości w drodze dziedziczenia w okresie późniejszym. Nieprawdziwe są twierdzenia wnioskodawcy, jakoby część działek nr ewid. (...) do tzw. rowu odwadniającego była w samoistnym posiadaniu wnioskodawcy Z. S. (1) od 1960 r. Sporny obszar przez cały ten okres był użytkowany przez poprzedników prawnych uczestników S.. Z. S. (1) nie wykonywał w stosunku do spornego terenu żadnych działań, które wskazywałyby na jego samoistne posiadanie. W latach 1966-1971 samoistnymi posiadaczami przedmiotu sporu byli poprzednicy prawni S., zatem oni nabyli przedmiot sporu aktami własności ziemi w trybie ustawy o uregulowaniu własności gospodarstw rolnych (pismo pełnomocnika uczestników z dnia 9 lipca 2012 r. – k. 84-86, oświadczenia pełnomocnika uczestników – k. 214/2, 492/2).

Pełnomocnik uczestników S. odniósł się również do żądania wnioskodawczyni dotyczącego zasiedzenia na część rowu po jego linię środkową i zarzucił, iż w niniejszej sprawie mamy do czynienia z naturalnym korytem cieku wodnego, a nie sztucznym korytem, w związku z tym jest to ciek naturalny (k.363).

Pełnomocnik Skarbu Państwa – (...) Zarządu Melioracji i (...) w R. A. P. wniosek K. S. (1) o zasiedzenie na ciek wodny po jego linię środkową pozostawił do uznania Sądu (k. 492/2). Pełnomocnik ten zarzucił jednak, że nie jest to rów, a ciek naturalny i w związku z tym stanowi własność Skarbu Państwa. Przedmiotowy „rów” przy przedmiocie sporu na całym odcinku przedmiotu sporu stanowi ciek naturalny w rozumieniu definicji cieku naturalnego i rowu określonym w Prawie wodnym. Pomiędzy działkami (...) jest on bardziej kręty i można przyjąć, że nie był regulowany na tym odcinku przez człowieka (poza ewentualnymi drobnymi robotami) aż do przepustu pod mostkiem drogowym, natomiast na dalszym odcinku pomiędzy działkami nr ewid. (...) można przyjąć, że mógł być regulowany przez człowieka, ale na korycie naturalnym, co nie zmienia faktu, że zgodnie z Prawem wodnym jest to ciek naturalny. Od wejścia w życie nowej ustawy Prawo wodne w 2001 r. regulowaniem cieków wodnych naturalnych powinien zajmować się Skarb Państwa, ale rzadko to czyni przy tego rodzaju ciekach wodnych ze względu na fundusze. Przedmiotowy ciek wodny nie należy do cieków podstawowych, ale do tzw. cieków pozostałych zgodnie z art.11 ustawy Prawo wodne. Skarb Państwa poprawia udrożnienie takich cieków tylko przy zagrożeniu powodziowym. Zleca to wówczas (...) Zarząd Melioracji i (...) w R.. Odkąd A. P. zajmuje się tymi sprawami od 1999 r., to przedmiotowy ciek wodny, którego dotyczy przedmiotowa sprawa nie był regulowany przez Skarb Państwa (k.492/1). Zgodnie z oświadczeniem pełnomocnika Skarbu Państwa A. P. stosownie do art.14 i 14a ustawy z dnia 18 lipca 2001 r. Prawo wodne wody śródlądowe płynące stanowią własność Skarbu Państwa. Ciek naturalny, który przepływa przez działki sporne stanowi lewy dopływ rzeki Wisłoki (w rzeczywistości rzeki R.). Wyodrębniony jest, jako odrębna działka dopiero poniżej byłego toru kolejowego. Na odcinku, który przylega do przedmiotu sporu, powyższy ciek naturalny nie jest wyodrębniony ewidencyjnie. Po ustaleniu linii brzegowej ciek ów może być wyodrębniony ewidencyjnie

na podstawie decyzji Starosty (...). Zdaniem pełnomocnika przed stwierdzeniem zasiedzenia w niniejszej sprawie należałoby ustalić linię brzegową cieką wodną przy przedmiocie sporu (oświadczenie A. P. – k. 289).

Uczestnik postępowania Marszałek Województwa (...) nie zajął stanowiska w przedmiocie zasadności wniosku K. S. (1) dotyczącego zasiedzenia prawa własności cieką wodną po linię środkową na rzecz jej zmarłego męża Z. S. (1) i faktycznie nie wziął jakiegokolwiek udziału w sprawie.

Po pierwszym wezwaniu do udziału w sprawie w charakterze uczestnika Gmina J. stwierdziła, że toczy się postępowanie administracyjne dotyczące rozgraniczenia działki nr ewid.(...) w J. należącej do Gminy J. z działkami, na których położony jest przedmiot sporu, w dniu 16 kwietnia 2014 r. została pomiędzy stronami zawarta ugoda administracyjna, zmieniły się granice pomiędzy działką (...) i działkami sąsiednimi, co w połączeniu z faktem rozgraniczenia nieruchomości spowodowało, iż przedmiot sporu nie znajduje się już na działce (...) i w związku z tym Gmina J. nie jest już osobą zainteresowaną w niniejszej sprawie (k.214/2). Po przedłożeniu przez pełnomocnika procesowego Gminy J. ostatecznej decyzji Wójta Gminy J. z dnia 27 maja 2014 r. o rozgraniczeniu działek nr ewid. (...) stanowiących własność Gminy J. m. in. z działkami : (...) stanowiącymi własność W. i E. S. (1) oraz działkami nr ewid. (...) stanowiącymi własność Z. S. (1) postanowieniem z dnia 17 września 2015 r. (k. 283) Sąd zwolnił od udziału w sprawie Gminę J..

W ostatecznie zmodyfikowanym i sprecyzowanym wniosku K. S. (1) domagała się jednak z powrotem zasiedzenia na część działki nr ewid. (...) należącej do Gminy J. i wobec tego postanowieniem z dnia 21 kwietnia 2017 r. (k.452) Sąd ponownie wezwał do udziału w sprawie w charakterze uczestnika postępowania Gminę J.. Na rozprawie w dniu 15 maja 2017 r. pełnomocnik procesowy Gminy J. wniósł o oddalenie wniosku K. S. (1) o zasiedzenie prawa własności części działek nr ewid. (...) stanowiących własność Gminy J., a będących drogami, a także zasądzenie kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego (k. 490/2 i 491/2). Wskazał, iż było przeprowadzone w trybie administracyjnym rozgraniczenie gruntów pomiędzy poprzedniczką wnioskodawczyni Z. S. (2), a Gminą J.. Została wydana ostateczna decyzja rozgraniczeniowa, a Z. S. (1) ustalonej granicy nie kwestionował. Ponadto wnioskodawczyni domaga się zasiedzenia ze skutkiem na 1980 r., a według wówczas obowiązujących przepisów nie było możliwości zasiedzenia własności państwowej. Gmina nie ma wiedzy na okoliczność, kto użytkował sporny pas gruntu na działkach Gminy przylegający do działek wnioskodawczyni po przebiegający tam ciek wodny (rów).

Sąd Rejonowy ustalił, co następuje.

W dniu 10 listopada 2010 r. powód Z. S. (1) wystąpił do Sądu Rejonowego w Jaśle z powództwem przeciwko W. S. (1) o ochronę własności działek o numerach ewidencyjnych: (...) położonych w J., zarzucając pozwanemu koszenie trawy na jego działkach i uniemożliwienie powodowi legalnego pozyskiwania drzewa (k.2-3 akt IC 314/10 Sądu Rejonowego w J.). W odpowiedzi na pozew W. S. (1) wniósł o oddalenie powództwa w całości i zasądzenie na jego rzecz kosztów procesu. Zarzucił, iż przedmiot sporu jest własnością pozwanego i jego żony E. S. (1). W dniu 7 czerwca 2010 r. Z. S. (1) bezprawnie wyciął drzewa jesionowe znajdujące się na działce (...) należącej do pozwanego, czym naruszył jego własność. Wobec powyższego wniósł o wskazanie granicy pomiędzy jego nieruchomością, a działką powoda i zakazanie powodowi naruszania go w wykonywaniu prawa własności na działkach (...) (odpowiedź na pozew z dnia 17 stycznia 2011 r. – k. 13 i 4 akt IC 314/10 Sądu Rejonowego w J.).

W piśmie procesowym z dnia 19 sierpnia 2011 r. (k. 64-68 w/w akt) pełnomocnik powoda Z. S. (1) wniósł o dokonanie rozgraniczenia w sprawie o ochronę własności nieruchomości powoda, tj. działek o numerach ewidencyjnych (...) stanowiących własność powoda z działkami ewidencyjnymi (...) stanowiącymi własność W. S. (1) według kryterium stanu prawnego, ewentualnie według kryterium stanu ostatniego spokojnego posiadania, a także o zawieszenie postępowania o ochronę własności na mocy art. 177§1 pkt.1 kpc, podnosząc, iż wniósł do Sądu Rejonowego w Jaśle odrębną sprawę o zasiedzenie spornego pasa gruntu (INs 621/11). Postanowieniem z dnia 26 kwietnia 2012 r. (k. 131-133 akt IC 314/10) Sąd Rejonowy w J. na mocy art.177§1 pkt.1 kpc zawiesił postępowanie do czasu rozstrzygnięcia postępowania nieprocesowego o zasiedzenie, a ponadto odrzucił na mocy art.199§1 pkt.1 kpc pozew w części dotyczącej wniosku o rozgraniczenie. W motywach wskazał, iż w sprawie o ochronę własności formalny wniosek o

rozgraniczenie jest niedopuszczalny. Konieczne bowiem jest uprzednie wyczerpanie postępowania administracyjnego uregulowanego w art.33 ust.3 i art.34 ust.2 ustawy z dnia 17 maja 1989 r. Prawo geodezyjne i kartograficzne. Pierwszą fazą postępowania rozgraniczeniowego jest bowiem postępowanie administracyjne (przed wójtem, burmistrzem lub prezydentem). Kognicja Sądu w sprawie o rozgraniczenie otwiera się dopiero w wyniku przekazania sprawy Sądowi przez organ administracyjny.

Postanowieniem z dnia 29 czerwca 2012 r. (k.144-146) Sąd Okręgowy w K. oddalił zażalenie powoda na rozstrzygnięcie Sądu Rejonowego odrzucające wniosek o rozgraniczenie, podnosząc, iż w sprawie o ochronę własności nie jest możliwe złożenie formalnego wniosku o rozgraniczenie bez przedsądu w postaci drogi administracyjnej. W przypadku bowiem oddalenia powództwa o ochronę własności nie można w sentencji wyroku zamieszczać rozstrzygnięcia o rozgraniczeniu. Do chwili obecnej postępowanie o ochronę własności jest zawieszona aż do prawomocnego rozstrzygnięcia sprawy o zasiedzenie nieruchomości, z tym że w charakterze powódki występuje już K. S. (1), a jako pozwana została dopozwana także E. S. (1) (k.182 akt IC 314/10).

Stan własności działek o numerach ewidencyjnych : (...), na których znajduje się przedmiot sporu jest następujący. Działki o numerach ewidencyjnych (...) stanowiły własność wnioskodawcy Z. S. (1), a to zgodnie z prawomocnym Aktem Własności Ziemi z dnia 17 kwietnia 1976 r. (...)wydanym przez Naczelnika Gminy w J.. Działkom: (...) odpowiadają bowiem według aktualnego stanu ewidencji gruntów działki (...) (dowód: odpis w/w aktu własności ziemi – k. 414, wykaz zmian danych ewidencyjnych z dnia 14 lipca 2010 r. (...)wydany przez Starostę (...) – k. 8 akt IC 314/10 Sądu Rejonowego w J.).

Wobec tego, że w dniu 4 listopada 1971 r. K. S. (1) i Z. S. (1) nie byli jeszcze małżeństwem, a więc nie pozostawali we wspólności ustawowej małżeńskiej i wspólnie nie gospodarzyli na w/w gruntach powoduje, iż za wyłącznego właściciela działek (...) należy uznać tylko Z. S. (1) (majątek osobisty, odrębny).

W dniu 28 października 2014 r. w trakcie trwania sprawy o rozgraniczenie wnioskodawca Z. S. (1) zmarł (dowód: odpis skrócony aktu zgonu Nr (...)JUSC w J. –k. 245). Na podstawie aktu poświadczenia dziedziczenia z dnia 26 stycznia 2015 r. Rep. A Nr (...)notariusz D. L. poświadczył, iż spadek po Z. S. (1) na podstawie testamentu notarialnego z dnia 22 października 2014 r. odziedziczyła w całości żona K. S. (1) , urodzona (...) (dowód : wypis aktu poświadczenia dziedziczenia z dnia 26 stycznia 2015 r. – k. 270). Aktualnym zatem właścicielem działek nr ewid. (...) w J. jest wyłącznie wnioskodawczyni K. S. (1).

Z protokołu Nr (...) stwierdzenia stanu władania gruntami z 4 stycznia 1968 r. (k.415), a więc z okresu zakładania ewidencji gruntów na tym terenie wynika, że w tym czasie właścicielem działek nr ewid. (...)był ojciec Z. S. (1) W. S. (2) syn K. i F. na podstawie aktu notarialnego l. rep. 2.629 z dnia 30 marca 1927 r. sporządzonego przez notariusza J. D. z J.. Ponadto W. S. (2) był już wówczas władającym od 1935 r. m. in. działką nr ewid. (...) w J. na podstawie darowizny udzielanej przez swojego brata Z. S. (3), syna K.. Z kolei z protokołu Nr (...) ustalenia uprawnień uwłaszczeniowych z dnia 1 lipca 1975 r. (k. 412-413) wynika, że Z. S. (1) jest osobą władającą od 1960 r. działek o numerach ewidencyjnych : (...) na podstawie nieformalnej umowy darowizny zawartej z rodzicami W. i A. S. (2).

Obecnie na działki nr ewid. (...) (odpowiadające poprzednim działkom : (...)) założona jest księga wieczysta Nr (...) w Sądzie Rejonowym w J. (dowód : odpis zwykły z w/w księgi z dnia 17 sierpnia 2011 r. – k. 25).

Sąsiednie działki o numerach ewidencyjnych: (...)w J. stanowią obecnie współwłasność na prawach wspólności ustawowej małżeńskiej uczestników postępowania W. i E. S. (1) (dowód: odpis zwykły z księgi wieczystej Nr (...) Sądu Rejonowego w J.z dnia 17 sierpnia 2011 r. –k. 25).

Działka nr ewid. (...)stanowiła dawniej współwłasność na prawach wspólności ustawowej małżeńskiej A. S. (1) i H. S., a to na podstawie Aktu Własności Ziemi z dnia 3 maja 1976 r. (...)wydanego przez Naczelnika Gminy w J. (dowód: odpis w/w dokumentu – k. 409, postanowienie o sprostowaniu nazwiska – k. 410). Z protokołu Nr (...) ustalenia uprawnień uwłaszczeniowych z dnia 2 lipca 1975 r. (k. 407-408) wynika, iż działkę nr ewid.(...) A. i H. S. otrzymali w drodze nieformalnej umowy darowizny od ojca A. – M. S. (1) i rodziców H. – J. i J. L. (1) w 1950 r. Z protokołu zaś

Nr (...) stwierdzenia stanu władania gruntami z dnia 10 stycznia 1968 r. (k. 411) wynika, że H. K. (dw. im.) S. była wówczas właścicielką działki nr ewid.(...)w J. na podstawie aktu notarialnego rep. A Nr (...) z dnia 16 lutego 1961 r. sporządzonego przez Państwowe Biuro Notarialne w J..

Działka nr ewid.(...)stanowiła dawniej własność S. K. (dw. im.) S. na podstawie Aktu Własności Ziemi z dnia 14 kwietnia 1976 r. (...)wydanego przez Naczelnika Gminy w J. (dowód: odpis w/w dokumencie – k. 418). Z protokołu Nr (...) ustalenia uprawnień uwłaszczeniowych z dnia 1 lipca 1975 r. (k. 416-417) wynika, że S. S. (1) była samoistnym posiadaczem działki nr ewid. (...) od 1945 r. Natomiast na podstawie protokołu Nr (...) stwierdzenia stanu władania gruntami z dnia 5 stycznia 1968 r. można ustalić, iż B. S. (1) i S. S. (1) byli już wówczas (tj. w 1968 r.) władającymi m. in. działką nr ewid. (...) w J. gromadzie S. na podstawie kupna bez dokumentu gruntu z mienia wiejskiego w roku 1958 (k.419).

Aktem notarialnym z dnia 26 marca 199 r. rep. A Nr (...) S. S. (1) darowała M. S. (2) , córce R. S. , a swojej wnuczce działkę nr ewid. (...). Aktem notarialnym z dnia 26 lutego 2010 r. z kolei M. S. (2) jako właścicielka działki nr ewid. (...) oraz E. S. (2), K. S. (2) i R. G. jako współwłaściciele działki nr ewid. (...) na podstawie dziedziczenia po A. i H. S. sprzedali te działki uczestnikom W. i E. S. (1) na prawach wspólności ustawowej małżeńskiej (dowód: akta księgi wieczystej Nr (...) Sądu Rejonowego w J.). H. S. zmarła 21 kwietnia 1980 r., a jej mąż A. S. (1) 3 lutego 1983 r. Spadek po ich zmarłej córce W. S. (3) w dniu 11 maja 2001 r. nabyli K. S. (2) i R. G. po 1/2 części (dowód: akta księgi wieczystej nr (...) Sądu Rejonowego w J.).

Działka nr ewid.(...) w J. stanowiła dawniej własność S. Z. na podstawie Aktu Własności Ziemi z dnia 14 kwietnia 1976 r.(...)wydanego przez Naczelnika Gminy w J. (dowód: odpis w/w dokumencie –k. 422, postanowienie o sprostowaniu nazwiska – k. 423). Z protokołu nr (...) ustalenia uprawnień uwłaszczeniowych z dnia 1 lipca 1975 r. (k. 420-421) wynika, że S. Z. nabył działkę nr (...) na podstawie nieformalnej umowy darowizny z 1960 r. od swoich rodziców J. i M. Z. (2) (w 1975 r. już nie żyjących). Na podstawie zaś protokołu Nr (...) stwierdzenia stanu władania gruntami z dnia 4 stycznia 1968 r. (k. 424) można ustalić , iż władającymi działką (...) byli wówczas J. Z. i spadkobiercy po M. Z. (2) w oparciu o dziedziczenie po rodzicach od roku 1900. S. Z. zmarł w dniu 8 marca 1999 r. Spadkobiercy S. Z. i jego żony S. Z. zmarłej 27 maja 2003 r. umową działu spadku z dnia 19 kwietnia 2007 r. rep. A Nr (...)dokonali działu spadku po S. i S. małżonkach Z. w ten sposób, że działka nr ewid. (...)przypadła na wyłączną własność ich córce T. S. (dowód: akta księgi wieczystej nr (...) Sądu Rejonowego w J.Aktem notarialnym z dnia 21 października 2009 r. rep. A nr (...) T. S. , będąca właścicielem tej działki na podstawie umowy działu spadku z dnia 10 kwietnia 2007 r. rep. A Nr (...)sprzedała działkę nr (...) uczestnikom E. i W. S. (1) na prawach wspólności ustawowej małżeńskiej. Wówczas to działka (...) została wydzielona z działki nr ewid.(...)(dowód: akta księgi wieczystej nr (...) Sądu Rejonowego w J.).

Działki nr ewid. (...)w J. stanowią drogi i są własnością Gminy J.. Założona jest na nie księga wieczysta nr (...) w Sądzie Rejonowym wJ.(dowód: wydruk z internetowej wyszukiwarki ksiąg wieczystych z dnia 9 maja 2017 r. – k. 468-481). Postanowieniem z dnia 6 listopada 1996 r. (...)nakazano założenie księgi wieczystej Nr (...).(...)w Sądzie Rejonowym w J. z wpisem prawa własności m. in. działek (...) w J. na rzecz Skarbu Państwa na podstawie zaświadczenia Urzędu Rejonowego w J. z dnia 16 września 1996 r. i wniosku Kierownika Urzędu Rejonowego w J.. Ostateczną decyzją z dnia 6 listopada 1996 r. znak: (...)-3/742/96 Wojewoda (...) stwierdził nabycie przez Gminę J. z mocy prawa nieodpłatnie (a więc w drodze tzw. komunalizacji gruntów państwowych) prawo własności m. in. działek nr ewid. (...)w J. (dowód: odpis decyzji z dnia 6 listopada 1996 r. –k. 463, odpis postanowienia z dnia 21 listopada 1996 r. –k. 464, zawiadomienie z dnia 19 lutego 1997 r. –k. 465, postanowienie z dnia 6 listopada 1996 r. (...)- k. 466).

Zgodnie z protokołem stwierdzenia stanu władania gruntami Nr (...) z dnia 15 stycznia 1968 r. , a więc z okresu zakładania ewidencji gruntów na tym terenie, jako osobę władającą m. in. działkami (...) we wsi J. gromada S. wskazano Skarb Państwa reprezentowany przez Prezydium Gromadzkiej Rady Narodowej w S. (wieś J. należała bowiem wówczas do gromady w S.) . Miały być one posiadane tytułem dziedziczenia od roku 1957 , ale datę tę ostatecznie skreślono (k. 461).

Na podstawie dowodu z oględzin przedmiotu postępowania (k. 397-398) Sąd ustalił, iż działka nr ewid.(...) należąca do K. S. (1) stanowi las liściasty. Przedmiot sporu na działce nr ewid.(...) należącej do uczestników S. to skraj tego lasu i początek terenu zatrawionego na działce nr ewid. (...) Jest to pas gruntu o szerokości ok. 1 metra. W punkcie nr I oznaczonym na planie sytuacyjnym biegłego geodety inż. T. G. z dnia 18 listopada 2014 r. (k.227) znajduje się w terenie wbity słupek metalowy. W. S. (1) i K. S. (1) oświadczyli w trakcie oględzin, iż punkt I (gdzie jest wbity słupek) jest jako granica bezsporny, Spór natomiast istnieje pomiędzy punktami A i II. Wschodnia część działki nr ewid. (...) stanowi również las liściasty i tworzy jeden kompleks leśny razem z lasem na działce nr ewid. (...) Według wyżej wymienionego planu sytuacyjnego biegłego geodety inż. T. G. z 2014 r. od załamania przy punkcie II do punktu III granica przedmiotu sporu biegnie środkiem rowu (ciek w wodnego). Od punktu III do punktu B granica przedmiotu sporu zaś biegnie skrajem lasu, pozostawiają rów (ciek) na działkach (...) Gminy J.. Pomiędzy punktami B i C na wyasfaltowanej drodze gminnej nr ewid. (...) znajduje się mostek (dokładny przebieg przepustu i mostka patrz – k. 448). Przez przepust pod tym mostkiem przepływa wspomniany rów (ciek wodny) , przedzielając następnie działkę nr ewid.(...). Wnioskodawczyni K. S. (1) w trakcie oględzin oświadczyła, że użytkowała wraz z mężem grunt leśny na odcinku od punktu III do punktu B aż do linii stanowiącej środek rowu, a więc również z częścią działki nr ewid.(...) stanowiącej własność Gminy J.. Działka (...) K. S. (1) w części północnej stanowi las i zakrzaczenie. Przedmiot sporu na działce (...) stanowi również las liściasty. Zgodnie z planem sytuacyjnym z dnia 18 listopada 2014 r. od punktu V do punktu VII granica przedmiotu sporu biegnie środkiem ciek w wodnego (rowu). W punkcie VII zaczyna się betonowy przepust pod zboczem. Działka (...) w chwili obecnej w części użytkowanej rzez uczestników S. jest odgradzona od przedmiotu sporu prowizorycznym ogrodzeniem z drągów. W sąsiedztwie przedmiotu sporu na działce (...) znajduje się wiata, 2 ustępy, stawek. Teren działek E. i W. S. (1) jest ogrodzony i prowadzona jest na nim winnica (...). Ciek wodny (rów) bierze początek na wzgórzu znajdującym się do strony zachodniej przedmiotu sporu w mieszczących się tam trzęsawiskach. Następnie powyższy rów (ciek) biegnie wzdłuż drogi (...) do przepustu w sąsiedztwie granicy pomiędzy działkami (...), a w dalszej kolejności do rzeki R.. Na granicy przedmiotu sporu oraz przy ujściu do rzeki R. rów ma szerokość ok. 40 cm przy dnie. We wschodniej części działki nr ewid. (...) należącej do S. znajduje się stawek, z którego wykonany jest przepust do tego rowu.

Po sprecyzowaniu granic przedmiotu sporu w trakcie oględzin i później w piśmie procesowym przez wnioskodawczynię K. S. (1) biegły geodeta inż. T. G. przedstawił ostateczne granice przedmiotu sporu (nie kwestionowane przez wnioskodawczynię) na planie sytuacyjnym z dnia 10 marca 2017 r. l. ks. rob. (...) i mapie do zasiedzenia (k. 448-449). Na powyższym planie przedmiot sporu został oznaczony kolorem beżowym i kolorem beżowym z ciemniejszymi poprzecznymi pasami koloru czerwonego po linię przebiegającą wzdłuż punktów (...), tj. środek koryta ciek w wodnego (rowu). Z opinii uzupełniającej biegłego geodety inż. T. G. z dnia 26 lipca 2016 r. wynika, iż szerokość góry przedmiotowego rowu (cieku wodnego) przy ujściu do rzeki R. wynosi 1,43 metra, a szerokość przy dnie w tym miejscu jest jeszcze mniejsza. Na pewnym odcinku rów ten (ciek wodny) jest wyodrębniony jako działka (...) i formalnie stanowi własność K. S. (1) zgodnie z wpisem w Księdze Wieczystej Nr (...) Sądu Rejonowego w J. Przez przedmiotowy rów (ciek wodny) płyną wody , ale okresowo w czasie posuszy jest on wyschnięty (k.374-376).

Spór pomiędzy stronami zamyka się w odpowiedzi na pytania: czy i w jakim okresie Z. i K. S. (1) pozostawali w samoistnym posiadaniu przedmiotu sporu i czy związku z tym nabyli i z jaką datą własność przedmiotu sporu w drodze zasiedzenia , a ponadto, czy rów odwadniający (ciek wodny) ma charakter rowu , czy też ciek naturalnego w rozumieniu ustawy Prawo wodne, a więc, czy stanowi jako wody płynące własność Skarbu Państwa, czy też jako rów mógł być przedmiotem zasiedzenia na rzecz wnioskodawczyni i jej zmarłego męża.

W ocenie geodety powiatowego w J. B. M. przedmiotowy ciek wodny (rów) jest rowem w rozumieniu ustawy Prawo Wodne , który zgodnie z art.12 ust.1 w/w ustawy stanowi własność właścicieli gruntów, przez które przebiega. Zdaniem geodety powiatowego potwierdza to dalszy przebieg tego ciek do rzeki Wisłoki (pomyłka; powinno być : rzeki R.), który jako wyodrębniona działka (...) (użytek : w- Ps IV) stanowi własność osoby fizycznej (K. S. (1)) , dla której prowadzona jest księga wieczysta Nr (...) w Sądzie Rejonowym w J.(dowód: pismo Starosty (...) z dnia 9 maja 2016 r. znak: (...). (...).4.2016 – k. 332, kopia z mapy ewidencyjnej - k. 333).

Na podstawie zeznań uczestnika W. S. (1) (k. 491-492) Sąd ustalił, że przedmiotowy rów (ciek wodny) bierze początek ok. 700 metrów dalej od przedmiotu sporu na wzniesieniu, gdzie jest kilka źródełek naturalnych i częściowo ze źródełek na dole, które się łączą i biegną tym rowem do rzeki R.. Stabilizacja rowu ma miejsce przy przepuszczeniu pod mostkiem na działce (...), pomiędzy zaś działkami (...) rów ten meandrował, w szczególności w 2010 r. podczas wielkiej powodzi w J. na tym odcinku zmienił bieg. Zdaniem W. S. (1) w tym czasie przesunął się on jeszcze bardziej w kierunku jego działki (...). W następnych latach już nie zmieniał biegu. Za czasów, kiedy W. i E. S. (3) są właścicielami działek (...), nie widzieli oni, aby ktokolwiek regulował koryto rowu łopata, czy też koparką (k.491-492). Skarpa na działce (...) przy rowie, zdaniem W. S. (1) powstała jednak od wybrania łopata ziemi z rowu. Fakt, iż po deszczach zmieniał się przebieg odcinka ciek wodnego na przestrzeni pomiędzy działkami (...) potwierdzają zeznania świadka J. H. (k.289).

P. facta concludentia można przyjąć, iż wnioskodawczyni K. S. (1) początkowo nie kwestionowała faktu, że jest to ciek naturalny, skoro wystąpiła na polecenie Sądu Rejonowego w J. do Starosty (...) o ustalenie linii brzegowej tego ciek wodnego w trybie ustawy Prawo wodne. Dopiero po wymijającym stanowisku geodety powiatowego zawartym w piśmie z dnia 9 maja 2016 r., w którym, jak już wspomniano geodeta powiatowy uznał, iż jest to tylko rów, powołując się na to stanowisko geodety powiatowego pełnomocnik wnioskodawczyni w piśmie procesowym z dnia 24 maja 2016 r. (k. 345-346) wniósł o zwolnienie wnioskodawczyni z obowiązku złożenia wniosku do Starosty (...) o ustalenie przebiegu linii brzegowej ciek wodnego, podnosząc, iż stanowisko A. P., iż jest to ciek naturalny jest nietrafne, albowiem geodeta powiatowy ocenił, iż jest to tylko rów.

Niemniej na rozprawie w dniu 23 czerwca 2016 r. pełnomocnik wnioskodawczyni przyznał, iż wnioskodawczyni nie wie, czy jest to naturalne, czy też sztuczne koryto (k.363/2), co zgodnie z regułami dowodowymi określonymi w art. 3kpc, art.232 kpc i art.6 kc należy interpretować na niekorzyść wnioskodawczyni. Na oględzinach w dniu 12 października 2016 r. (k.399/1) wnioskodawczyni K. S. (1) oświadczyła, że jest to jej zdaniem rów, a nie ciek wodny, ale nie przedstawiła, jaka argumentacja za tym przemawia. Nadmienić należy, że z zeznań wnioskodawczyni K. S. (1), powołanych przez nią świadków i świadków powołanych przez jej męża Z. S. (1) nie wynika, ażeby Z. S. (1) i K. S. (1) dokonywali jakichkolwiek czynności świadczących o samoistnym posiadaniu rowu (cieku wodnego) po jego linii środkowej, w szczególności podejmowali prace dotyczące jego regulacji. Nie powołuje się również na to pełnomocnik Z. i K. S. (1) zarówno w uzasadnieniu wniosku o zasiedzenie, jak i w późniejszych pismach procesowych.

Co więcej córka K. I. P. w swoich zeznaniach (k.280) potwierdza, że jej zdaniem jest to naturalny ciek wodny, a więc nie rów.

W ocenie Sądu Z. S. (1) i K. S. (1) nie pozostawali również nigdy w posiadaniu samoistnym części działki nr ewid. (...) Gminy J. stanowiącej skarpę przy cieku wodnym i przepuszczeniu pod mostkiem. Z zeznań zarówno wnioskodawczyni, jak i powołanych przez Z. S. (1) i K. S. (1) świadków nie można w sposób przekonujący wysnuć wniosku, ażeby K. S. (1) i jej mąż podejmowali kiedykolwiek czynności świadczące o ich samoistnym posiadaniu tej części działki (...) (oznaczonej na planie sytuacyjnym z dnia 10 marca 2017 r. biegłego geodety inż. T. G. kolorem beżowym z poprzecznymi ciemniejszymi pasami koloru czerwonego – k. 448). Jak wynika z zeznań uczestnika W. S. (1) (k. 491-492) na tej części działki (...) stanowiącej skarpę (nasyp) nigdy nie było sadzonych drzew, były jedynie samosiejki i nikt tam nigdy drzew nie wycinał. Rosną tam w zasadzie tylko dwa drzewa: jeden jesion, który jest martwy i grab, oba o grubości uda mężczyzny. Pozostałe drzewa są bardzo cienkie i jest to drobiazg, np. są tam drzewa olchy i chyba wierzby iwy (k.491/1). Co więcej co jakiś czas pracownicy Gminy J. prowadzą prace dotyczące udroźnienia przepustu pod mostkiem. Przepust ten i mostek istnieją od lat 70-tych lub 80-tych. Wcześniej była tam droga żwirowa i przez rów w miejscu, gdzie jest obecnie mostek, były położone drewniane kłody. Przy okazji udrażniania przepustu pracownicy Gminy J. korzystali co jakiś czas z części działki (...) stanowiącej przedmiot sporu w okolicy mostka celem dojścia do przepustu i podjęcia tam prac i w taki sposób Gmina J. wykonywała akty posiadania na części spornej działki nr ewid. (...) (k. 492).

Odmiennej stan faktyczny od powyższego Sąd ustalił w odniesieniu do stanowiących przedmiot sporu części działek (...) stanowiących formalnie własność uczestników W. i E. S. (1). Wynika to ze skrupulatnie zgromadzonego materiału

dowodowego, który w sposób dostateczny przemawia za tym, iż to Z. S. (1) od 1960 r. pozostawał aż do śmierci w samoistnym posiadaniu tej części w/w działek.

Z wyżej już omówionego protokołu ustalenia uprawnień uwłaszczeniowych wynika, że Z. S. (1) otrzymał swoje gospodarstwo rolne od ojca W. S. (2) w 1960 r. w drodze nieformalnej umowy darowizny. Czynności świadczące o samoistnym posiadaniu przedmiotu sporu przez Z. S. (1) na działkach: (...) od w/w daty potwierdzają liczne zeznania świadków, jak też samej wnioskodawczyni K. S. (1).

Z zeznań B. S. (2) (k. 60) wynika, iż bywał on w okolicach przedmiotu sporu jeszcze przed II wojną światową. Nie pamięta dat, ale na przedmiocie sporu w okolicach potoku (rowu) widywał ojca Z. W. S. z siekierą, która coś tam „ciupał” oraz zbierał gałęzie. Po II wojnie światowej widywał w okolicach potoku Z. S. (1).

Świadek K. S. (2) (k.90-91) ożenił się z córką państwa S., którzy byli dawniejszymi właścicielami działki nr ewid. (...) Od śmierci S., tj. początku lat 80-tych świadek użytkował tę nieruchomości, uprawiał zboże, wykaszal łąki. Nie zdawał sobie sprawy, gdzie przebiega granica ewidencyjna, ale zdawało mu się, że granicą naturalną jest potok. Niemniej podaje, iż S. użytkowali działkę nr ewid. (...) po północnej stronie potoku (tam S. wycinał wierzby), a działka po południowej stronie potoku, leżąca po zachodniej stronie przepustu drogowego była użytkowana przez Z. S. (1). Był tam wybrany dołek, w którym gromadziła się woda do pojenia krów. Krowy poił tam Z. S. (1), pan Z. i pan S. S. (4). K. S. (2) tam swoich krów nie poił. W takim zakresie K. S. (2) użytkował działki (...) do chwili przekazania ich w momencie sprzedaży uczestnikom postępowania S..

Na podstawie zeznań świadka J. K. (k.91) można ustalić, iż według jej rozeznania granica pomiędzy spornymi działkami zawsze szła potokiem. Po południowej stronie potoku na zachód od przepustu pod mostkiem Z. S. (1) wykopał (na działce (...), albo (...)) dołek do pojenia krów. Zdaniem świadka Z. S. (1) jest człowiekiem bardzo uczciwym i prawdomównym. Rodzice J. K. zawsze jej mówili, ażeby tak pasła krowy, by nie weszły w cudze. Tłumaczyli jej, że jak się kończy łąka, na której dziś jest staw, to aż do potoka grunt należy do Z. S. (1). Pani S. wiązała krowy w pewnym oddaleniu od rowu, mówiąc, że za rowem znajduje się już grunt należący do Z. S. (1). J. K. wyprowadziła się z tego miejsca w 1986 r., zatem nie ma istotnych wiadomości po tej dacie.

F. J., lat 74, posiada wiadomości sprzed roku 1967, gdyż w 1967 r. wyjechał do USA i wrócił dopiero w roku 2001. Podaje (k.91/1), że jego ojciec J. J. (2) dzierżawił staw znajdujący się powyżej stawu, który obecnie znajduje się na łące nr ewid. (...) S. W. S. (2) do świadka zawsze mówił, iż granica pomiędzy działkami (...) przebiega potokiem.

Świadek J. L. (2) (k.92/1) poświadcza, iż w połowie lat 80-tych oglądał grunty Z. S. (1) pod kątem założenia pasieki, albowiem jest pszczelarzem. Od tego czasu aż do roku 2010 regularnie kupował u Z. S. (1) drzewo na ramki i na ule. Pamięta, że raz wycinali lipę, która rosła jakieś 15 metrów powyżej potoka (a więc po jego południowej stronie) po wschodniej stronie mostka, a więc najprawdopodobniej na działce (...). Innym razem wycinali topolę, która rosła po zachodniej stronie mostka po południowej stronie cieku wodnego (a więc być może na działce (...)).

Świadek E. S. (2) (k. 215-216) podaje, że od urodzenia do 1958 r. mieszkał w sąsiedztwie. W tamtych czasach jego zdaniem grunty po stronie wschodniej w stosunku do przepustu (prawdopodobnie po północnej stronie cieku wodnego) stanowiły mienie wiejskie, zaś grunty po stronie zachodniej przepustu od strony południowej cieku wodnego W. S. (2). Taki stan posiadania świadek stwierdza od ok. czwartego roku swego życia, a więc od ok. 1944 r. (końca wojny). Po 1958 r. świadek przyjeżdżał do rodziców do J., tj. do A. i H. S.. H. zmarła w 1980 r., a A. w 1983 r. Grunty od strony wschodniej przepustu (po północnej stronie cieku wodnego) na działce (...) użytkowali od 1957 r. do śmierci A. i H. S.. Od 1980 r. grunt ten użytkowała jego siostra W. S. (3) ze szwagrem K. S. (2) aż do ok. 1990 r. Później tego już nikt nie użytkował. Działka (...) od działki S. zawsze odgraniczona była fosą (ciekiem wodnym) i po tym rozpoznawano granicę. Grunt na działce (...) po południowej stronie cieku wodnego (fosy) użytkowali W. S. (2), a następnie jego syn Z. S. (1). Po śmierci A. i H. S. wg świadka po błędnie geodezji działka (...) przeszła w inne ręce. E. S. (2) nigdy nie był skonfliktowany ze S..

Z zeznaniami powyższych świadków skorelowane są zeznania córek Z. i K. S. (1), a to : I. P., A. S. (3) i E. S. (4) (k.280-282). Wynika z nich, że zawsze, tj. od czasów K. S. (3), a następnie W. S. (2) granica naturalną pomiędzy działkami użytkowanymi przez S., a gruntami należącymi obecnie do S. był ciek wodny. Południowa strona za ciekim wodnym zawsze porośnięta była drzewami i są tam również duże drzewa. Na przedmiocie sporu ojciec Z. S. (1) dawniej wypasał barany (miał ich ok. 100 sztuk). Tak było w szczególności w latach 70-tych i 80-tych. Dziadek świadków W. S. (2) zmarł w 1977 r. Jako dzieci córki Z. S. (1) pomagały ojcu w usuwaniu z przedmiotu sporu wiatrołomów. Z. S. (1) użytkował przedmiot sporu co najmniej od lat 60-tych XX wieku. Z. S. (1) dosadzał tam drzewa, kosił trawę, wycinał drzewo na opał i kopył siano. Przy cieku wodnym znajdowało się poidło dla zwierząt. Sąsiedzi pytali się Z. S. (1) o zgodę na korzystanie z tego poidła, m. in. S.. Już ok. 1976 r., jak potwierdza E. S. (4) to poidło funkcjonowało.

Z zeznań wnioskodawczyni K. S. (1) wynika, że związek małżeński zawarła ze Z. S. (2) już po wejściu w życie ustawy o uregulowaniu własności gospodarstw rolnych, bo w dniu 31 grudnia 1971 r. (k. 260-261). W 1966 r. jej mąż Z. S. (1) zasadził ją po potoczek i aż do śmierci w 2014 r. użytkował przedmiot sporu na działkach : (...)po potoczek. Przed niniejszymi sprawami sądowymi o ochronę własności i zasiedzenie nigdy nie było sporów z sąsiadami na temat użytkowania tych gruntów. Kłopoty zaczęły się dopiero jak przedmiotowe działki zakupili uczestnicy W. i E. S. (1). Kilka lat temu Z. S. (1) ściął młode drzewa na przedmiocie sporu po południowej stronie potoka. W. S. (1) zgłosił to na policję, a w odpowiedzi na to Z. S. (1) wystąpił do Sądu w J. ze sprawami o ochronę własności i zasiedzenie. Ze spornej części gruntów wchodzącej formalnie w skład działek S. Z. S. (1) w przeszłości sprzedawał lipy świadkowi J. L. (2) zamieszkałemu przy ul. (...) w J.. W 1966 r. Z. S. (1) w swoim lesie, w tym również na przedmiocie sporu zasadził 100 topoli, a także sto innych drzewek. Dziadek Z. K. S. kupił te grunty jeszcze w XIX wieku. Zarówno K. S. (3), jak i W. S. (2), podobnie jak Z. S. (1) użytkowali swoje grunty po potoczek. Blisko strumyka po stronie południowej cieku wodnego, a zachodniej w stosunku do przepustu Z. i K. S. (1) mieli wykopane w ziemi poidło dla krów. Przedmiot sporu od strony zachodniej przepustu był również w pewnym okresie drenowany przez Z. S. (1), gdyż grunt tamtejszy był podmokły

Postanowieniem z dnia 3 marca 2014 r. (k. 189) Wójt Gminy J. wszczął postępowanie rozgraniczeniowe pomiędzy działkami nr ewid. (...) stanowiącymi drogi, a należącymi do Gminy J., a m. in. działkami nr ewid.(...) należącymi do Z. S. (1). Stosownie do protokołu granicznego z dnia 16 kwietnia 2014 r. (k. 208-213) uzgodniono m. in. ze Z. S. (2) przebieg drogi gminnej (...), a protokół ten został podpisany m. in. przez Z. S. (1). Ostateczną decyzją Wójta Gminy J. z dnia 27 maja 2014 r. (k.222), od której Z. S. (1) nie wniósł odwołania dokonano rozgraniczenia pomiędzy działkami (...), a działkami m. in. (...) stanowiącymi własność Z. S. (1). W uzasadnieniu wskazano, iż strony postępowania, a więc i Z. S. (1) podpisały protokół graniczny bez zastrzeżeń.

Sąd dał wiarę powyższym dowodom, gdyż są ze sobą zharmonizowane, tworzą spójną, jednolitą całość zgodną z życiowym doświadczeniem i logicznym rozumowaniem. Zgodne jest z praktycznym doświadczeniem ustalenie, że co najmniej od 1960 r. granicą użytkowania gruntów pomiędzy Z. S. (2), a właścicielami gruntów stanowiących działkę (...) był ciek wodny, jako naturalna bariera w posiadaniu. Jeżeli zaś chodzi o granicę użytkowania pomiędzy działką (...), sąsiadującą z nią od strony zachodniej działką nr (...) (a więc w miejscu, gdzie nie przebiega szlak wodny) to fakt użytkowania przez S. skraju lasu potwierdza nawet w pewnym zakresie uczestnik W. S. (1), który w trakcie oględzin przyznał, że słupek na skraju lasu w punkcie I (na mapie geodety z dnia 18 listopada 2014 r. –k. 227) jako wskazujący granicę własności i użytkowania jest bezsporny. Fakty podnoszone przez Z. S. (1) udowadniają m. in. zeznania świadków E. S. (2) i K. S. (2) powołanych w niniejszej sprawie przez uczestników S..

Zeznaniom świadków R. S. (k. 91/1), M. Z. (1) (k.215) i J. H. (k.289), a także uczestników W. i E. S. (1) w zakresie sprzecznym z wyżej ustalonym stanem faktycznym Sąd odmówił wiary jako odosobnionym i sprzecznym z życiowym doświadczeniem. R. S. to co prawda syn poprzedniej właścicielki działki nr ewid. (...) S. S. (1) (jej mąż B. S. (1) nie był właścicielem tej działki), a M. Z. (1) (wnuczka S. S. (1)) właścicielem tej działki od marca 1999 r. do chwili jej sprzedaży S., jednak z pewnością na treści zeznań tych świadków zaciążył fakt, iż M. Z. (1) była kontrahentem E. i W. S. (1) i w ten sposób pragnie ona usprawiedliwić fakt, iż nie powiadomiła S. przy sporządzeniu aktu notarialnego o faktycznych granicach użytkowania. Z kolei świadek J. H. twierdzi, iż grunty pomiędzy działkami Z. S. (1), a działkami

S. i S. przylegające do ciekłu wodnego nikt nie użytkował, gdyż stanowiły bagnisko i były nie zalesione, co jest w sposób oczywisty sprzeczne z przeważającą większością zebranego materiału dowodowego. Jeżeli chodzi o uczestników W. i E. S. (1), to nie mieli oni w zasadzie wiadomości na temat użytkowania przedmiotu sporu w okresie sprzed ich zakupu, a ponadto w istotnej części złożyli zeznania na użytek postępowania, chcąc uzyskać dla siebie korzystne rozstrzygnięcie Sądu (k. 261-262).

Sąd zważył, co następuje.

Zgodnie z art. 9 ust.1 pkt.1c ustawy z dnia 18 lipca 2001 r. Prawo wodne (t. j. Dz. U. z 2015 r., poz. 469) przez ciekły naturalne rozumie się rzeki, strugi, strumienie, potoki oraz inne wody płynące w sposób ciągły lub okresowy, naturalnymi lub uregulowanymi korytami, stosownie zaś do ust. 1 pkt.13 w/w artykułu przez rowy rozumie się sztuczne koryta prowadzące wodę w sposób ciągły lub okresowy, o szerokości dna mniejszej niż 1,5 metra przy ich ujściu.

W świetle przepisu art.10 ust.1a aktualnie obowiązującego Prawa wodnego śródlądowe wody płynące stanowią własność Skarbu Państwa. Dopełnieniem tego przepisu jest art. 14 ust.1, który stanowi, iż grunty pokryte wodami powierzchniowymi stanowią własność właściciela tych wód. Zgodnie z ust.1a tego artykułu przez grunty pokryte śródlądowymi wodami powierzchniowymi uważa się grunty tworzące dna i brzegi cieków naturalnych w granicach linii brzegowej. Z kolei art.12 ust.1 Prawa wodnego stanowi, iż wody stojące oraz wody w rowach znajdujące się w granicach nieruchomości gruntowej stanowią własność właściciela tej nieruchomości.

W oparciu o wyżej ustalony stan faktyczny należy przyjąć, że ciek stanowiący granicę przedmiotu sporu pomiędzy działkami (...), a z drugiej strony : (...)ma charakter ciekłu naturalnego, a nie rowu, biorąc pod uwagę definicje zawarte w Prawie wodnym. Bierze on początek ok. 700 metrów od przedmiotu sporu na wzgórzu, gdzie znajdują się źródła naturalne, które łącząc się ze sobą tworzą wody płynące tym cieklem wodnym o niewątpliwie naturalnym korycie aż do ujścia do rzeki R.. Po stronie wschodniej w stosunku do przepustu drogowego na działce (...) powyższe koryto naturalne meandruje w czasie wielkich powodzi i zmienia swój przebieg. Na odcinku zaś zachodnim przedmiotu sporu w stosunku do przepustu drogowego ciek ten co prawda mógł być w pewnym zakresie regulowany przez człowieka, ale w oparciu o poprzednio istniejące naturalne koryto, co wobec tego nie zmienia faktu, iż jest to naturalny ciek wodny aż do jego ujścia do rzeki R.. Powyższy ciek wodny spełnia tylko jedną przesłankę rowu, w szczególności szerokość jego dna przy ujściu jest znacznie mniejsza niż 1,5 metra.

Nie spełnia jednak przesłanki „sztucznego koryta”, gdyż koryto to nie zostało stworzone przez człowieka. Nadmienić należy, że zgodnie z wyżej przytoczoną definicją ciekłu naturalnego tego rodzaju ciek płynie korytem „naturalnym” lub ewentualnie „uregulowanym”. Słowo uregulowany zatem oznacza, że jest to także koryto utworzone naturalnie przez siły przyrody, a jedynie później udroźnione, uregulowane celem lepszego przepływu wód przez człowieka. W tej sytuacji nie budzi wątpliwości fakt, iż w przedmiotowej sprawie mamy do czynienia z cieklem naturalnym, niezależnie od oznaczenia go jako charakter użytków na poszczególnych odcinkach w ewidencji gruntów i niezależnie od tego, że na pewnym odcinku jest wyodrębniony jako oddzielna działka ewidencyjna i formalnie przypisany jako własność prywatnemu właścicielowi. Na odcinku zachodnim od przepustu przy przedmiocie sporu koryto tego ciekłu przypuszczalnie mogło być w pewnym zakresie regulowane przez człowieka, niemniej K. S. (1) nie udowodniła, aby tego rodzaju regulacją zajmował się jej nieżyjący mąż Z. S. (1), być może taką regulacją mogli zajmować się m. in. pracownicy przysłani przez Gminę J. – właściciela działki (...), którzy udrażniali co jakiś czas przepust pod mostkiem, skoro zdaniem W. S. (1) nasyp na działce (...) przy cieklem wodnym nosi ślady utworzenia go na skutek podkopywania tego ciekłu wodnego na tym odcinku.

W orzecznictwie sądowym istnieje spór co do tego, czy rów melioracyjny jest obiektem budowlanym w rozumieniu ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. Prawo budowlane (j. t. Dz. U. z 2006 r., Nr 156, poz. 1118), co znalazło wyraz w wyroku WSA w W. z dnia 30 listopada 2009 r. (...) SA/Wa (...) (Legalis Nr 216536), czy też nie jest obiektem budowlanym, a jedynie urządzeniem melioracji wodnej szczegółowej (tak: wyrok NSA Ośrodek (...) w K. z dnia 11 marca 2003 r. (...) SA/Kr (...), Legalis Nr 95084). Rów jest urządzeniem wodnym, tj. urządzeniem melioracji szczegółowych w rozumieniu art.9 ust.1 pkt.19 lit. a Prawa wodnego (wyrok WSA w Warszawie z dnia 18 marca 2010 r. (...) SA/Wa

(...)). Stosownie do art.73 ust.1 pkt.1 Prawa wodnego do urządzeń melioracji wodnych szczegółowych zalicza się rowy wraz z budowlami związanymi z nimi funkcjonalnie.

Z wszystkich tych orzeczeń wynika jednak, że rów jest zawsze tworzony od podstaw jako sztuczne koryto na skutek działalności budowlanej człowieka. Potwierdza to ustalenia Sądu w niniejszej sprawie, iż mamy w tym przypadku do czynienia z ciekim naturalnym. Warto dodać, iż z art.17 ust.1 Prawa wodnego wynika, iż w razie przesunięcia się koryta ciek naturalnego na skutek sił przyrody Skarb Państwa staje się właścicielem gruntu zajętego w ten sposób pod wody płynące.

Jako własność Skarbu Państwa ciek naturalne są wyłączone spod obrotu, nie mogą być przedmiotem obrotu prawnego i nie mogą podlegać zasiedzeniu, jak również uwłaszczeniu na rzecz osób prywatnych (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 24 czerwca 2010 r. I IV CSK 40/10, OSNC 2011, Nr 2, poz. 17).

Ustawa z dnia 30 maja 1962 r. Prawo wodne (Dz. U. Nr 38, poz. 230), która obowiązywała w dniu 4 listopada 1971 r., tj. wejścia w życie ustawy o uregulowaniu własności gospodarstw rolnych, stanowiła w art.2, iż w granicach określonych liniami brzegów grunty pokryte powierzchniowymi wodami płynącymi, z wyjątkiem rowów, stanowią własność Państwa.

Mając powyższe na uwadze roszczenie wnioskodawczynie o zasiedzenie na ciek wodny po linię środkową jego koryta jest oczywiście niezasadne.

Aby rozstrzygnąć w sposób pozytywny żądanie wnioskodawczynie K. S. (1) o zasiedzenie na pozostałą część przedmiotu sporu na działkach (...) niezbędne było ustalenie linii brzegowej przedmiotowego ciek wodny. Zgodnie z art. 15 ust.1 pkt. 3 aktualnie obowiązującego Prawa wodnego z 2001 r. linię brzegu dla cieków wodnych na wniosek osoby mającej interes prawny lub faktyczny ustala dla cieków tego rodzaju na tym obszarze Starosta (...) (dla tzw. pozostałych wód, nie jest to bowiem śródlądowa droga wodna). Niniejszy ciek wodny należy bowiem zaliczyć nie do tzw. cieków podstawowych, ale do tzw. innych cieków naturalnych, o których mowa in fine w art.11 ust.1 pkt.4 ustawy Prawo wodne, pozostających w zarządzie Marszałka Województwa (...) i Skarbu Państwa – (...) Zarządu Melioracji i (...) w R.. Podobnie regulowały ustalenie linii brzegowej w trybie administracyjnym poprzednio obowiązujące ustawy Prawo wodne: z dnia 24 października 1974 r. (Dz. U. Nr 38, poz. 230) i z dnia 30 maja 1962 r. (Dz. U. nr 34, poz. 158). Zgodnie z tą pierwszą na podstawie jej art.8 ust.3 pkt.2 linię brzegową tego rodzaju cieków wodnych ustalał właściwy starosta jako zadanie własne. W świetle zaś art.9 ust.3 pkt.2 ustawy z 1962 r. na tzw. innych wodach powierzchniowych linię brzegową ustalał powiatowy organ administracji wodnej.

Ustalenie linii brzegowej nie należy do kognicji sądów powszechnych, a może być rozstrzygane wyłącznie w drodze administracyjnej. Jednocześnie jednak w przypadku, gdy granicą roszczenia o zasiedzenie nieruchomości przyległych lub o ich uwłaszczenie w trybie ustawy o uregulowaniu własności gospodarstw rolnych jest naturalny ciek wodny, ustalenie jego linii brzegowej jest niezbędne i stanowi konieczną przesłankę do rozstrzygnięcia w sprawie sądowej (tak m. in. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 12 maja 2011 r. III CSK 238/10, Legalis Nr 440124, postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 20 maja 2015 r. I CSK 502/14, Legalis Nr 1303574, (...) z 2015 r., Nr 11, poz. 96). Wnioskodawczynie K. S. (1) w niniejszym postępowaniu temu nie sprostала. Wprawdzie zwróciła się do Starosty (...) o ustalenie linii brzegowej ciek wodny, jednak następnie poprzestała na gołosłownym oświadczeniu geodety powiatowego, iż w tym przypadku mamy do czynienia z rowem, a nie z ciekim wodnym. Wobec takiego stanowiska wnioskodawczynie i jej pełnomocnika brak było możliwości ustalenia granicy przedmiotu sporu od strony ciek wodny nadającego się do ewentualnego zasiedzenia (nie wyłączonego z obrotu prawnego).

Obok ciek wodny zupełnie nieuzasadnione było żądanie wnioskodawczynie stwierdzenia zasiedzenia na rzecz jej męża prawa własności części działki (...) przylegającej do ciek wodny w granicach określonego na mapie przez biegłego geodetę przedmiotu sporu. Ustalony stan faktyczny wskazuje, iż powyższy pas gruntu od co najmniej lat 50-tych pozostaje w posiadaniu samoistnym i użytkowaniu Skarbu Państwa, a następnie Gminy J. jako pobocze drogi gminnej, rosną na nim tylko samosiejki, a K. S. (1) nie wykazała żadnymi wiarygodnymi dowodami, aby Z. S. (1) kiedykolwiek ten pas gruntu użytkował (art.6 kc, art.3 kpc i art.232 kpc). Nadmienić należy, że w trakcie

trwania sprawy o zasiedzenie zostało przeprowadzone przez Wójta Gminy J. postępowanie rozgraniczeniowe w trybie administracyjnym, Z. S. (1) podpisał protokół graniczny i nie odwołał się od decyzji Wójta Gminy o rozgraniczeniu mimo, że przedmiot sporu stanowiący nasyp przy cieku wodnym znalazł się na działce (...) Gminy J.. Pomimo, że zgodnie z postanowieniem Sądu Najwyższego z dnia 30 sierpnia 2006 r. II CSK 53/06 wydanie ostatecznej decyzji rozgraniczeniowej w postępowaniu administracyjnym nie przekreśla możliwości stwierdzenia na drodze sądowej nabycia w drodze zasiedzenia przygranicznego pasa gruntu na działce sąsiedniej, to jednak takie zachowanie wnioskodawcy przemawia za tym, iż po jego stronie nie było w zasadzie pretensji do spornego pasa gruntu i że go nie użytkował.

W związku z tym roszczenie K. S. (1) o zasiedzenie na część działki (...) jako nieuzasadnione podlega oddaleniu [art.172§2 kc w zw. z art. XLI §1 i §2 ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. Przepisy wprowadzające Kodeks cywilny (Dz. U. Nr 16, poz. 94 ze zmian.) i art. 50§2 dekretu Prawo rzeczowe z dnia 11 października 1946 r. (Dz. U. Nr 57, poz. 319)].

Nieco inna sytuacja dotyczy roszczenia o zasiedzenie na część działek: (...)należących do uczestników W. i E. S. (1) od lat 2009-2010, tj. daty nabycia tych działek aktami notarialnymi przez tych uczestników.

Ustalony powyżej stan faktyczny potwierdza, że tę część przedmiotu sporu pierwotny wnioskodawca Z. S. (1) posiadał samoistnie i użytkował od 1960 r., tj. od chwili zawarcia nieformalnej ustnej umowy darowizny gospodarstwa rolnego w J. zawartej ze swym ojcem W. S. (4) po linię brzegową cieku wodnego aż do śmierci w 2014 r. Ponadto użytkował w sposób samoistny skraj lasu w części zachodniej działki (...) na sąsiedniej działce nr (...), gdzie ciek wodny nie przebiega. Wprawdzie istnieją ogólne dowody, o których wspomniano w stanie faktycznym, iż działki (...) mogły być w takim zakresie posiadane przez S. (W., a nawet jego ojca K.) już przed 1960 r., niemniej ze względu na szczupłość materiału dowodowego w tym zakresie należy przyjąć, iż datą udowodnioną (art.6 kc) wejścia rodziny S. w posiadanie tej części przedmiotu sporu jest 1960 r. Taką też datę podawali wnioskodawcy : Z. S. (1) i K. S. (1).

Pomimo użytkowania tej części przedmiotu sporu samoistnie aż do śmierci brak jest podstaw do uznania, że Z. S. (1) nabył część działek (...) w drodze zasiedzenia. Niewątpliwym jest, iż nie można nabyć skutecznie w drodze zasiedzenia gruntu, którego właścicielem konkretna osoba stała się już wcześniej na podstawie innego tytułu. Znamienna tu jest niekonsekwencja pełnomocnika wnioskodawców, który w uzasadnieniu wniosku o zasiedzenie wskazuje na fakt samoistnego posiadania przez wnioskodawcę Z. S. (1) przygranicznych pasów ziemi od 1960 r., co już na pierwszy rzut oka wskazywałoby raczej na nabycie tych pasów gruntu w trybie ustawy z dnia 27 października 1971 r. o uregulowaniu własności gospodarstw rolnych (Dz. U. Nr 27, poz. 250 z późn. zmian.), a jednak decyduje się na złożenie wniosku o zasiedzenie.

Nawet, gdyby przyjąć, że w 1960 r. ojciec Z. S. (1) w 1960 r. darował mu działki (...) w J. bez pasów gruntu na działkach (...) stanowiących przedmiot sporu, to także w przypadku objęcia tego spornego terenu w 1960 r. przez Z. S. (1) samowolnie, w dniu 4 listopada 1971 r. (wejścia w życie ustawy o uregulowaniu własności gospodarstw rolnych) na skutek samoistnego posiadania przedmiotu sporu przez okres ponad 10 lat, jako rolnik, nabył własność przedmiotu sporu z tym dniem na podstawie art.1 ust.2 ustawy o uregulowaniu własności gospodarstw rolnych (por. Helena Ciepła, Przesłanki oraz skutki uwłaszczenia posiadaczy samoistnych (w:) Prawne skutki uregulowania własności gospodarstw rolnych, Wydawnictwo Prawnicze, Warszawa 1982, s. 20-64) .

Skoro zatem już w dniu 4 listopada 1971 r. Z. S. (1) został właścicielem spornych terenów na działkach (...) aż po linię brzegową cieku wodnego, to tym samym nie mógł w okresie późniejszym nabyć własności tych gruntów przez zasiedzenie. Wobec tego również w powyższym zakresie wniosek K. S. (1) o zasiedzenie nieruchomości podlega oddaleniu i dlatego też Sąd orzekł jednolicie co do wszystkich działek objętych wnioskiem w punkcie I sentencji postanowienia. Jak bowiem słusznie stwierdził Sąd Najwyższy w uzasadnieniu uchwały z dnia 25 października 1996 r. III CZP 83/96 (OSNC 1997, Nr 5, poz. 47; Legalis Nr 30345) zasiedzenie w przypadku nabycia już poprzednio własności nieruchomości na podstawie innego tytułu prawnego tylko wtedy jest możliwe, gdy poprzedni tytuł prawny zostanie skutecznie podważony.

Niezależnie od powyższych rozważań należy stwierdzić, że wnioskodawcy Z. S. (1) i K. S. (1) niepotrzebnie i ze szkodą dla szybkości postępowania oraz wysokości związanych z tym kosztów wystąpili z oddzielnym wnioskiem o zasiedzenie nieruchomości, a jednocześnie doprowadzili do zawieszenia postępowania w sprawie(...)o ochronę własności. W sprawie o ochronę własności granice pomiędzy działkami Z. S. (1) oraz S. były już pomiędzy stronami sporne. Zatem pomimo prawomocnego odrzucenia przez Sąd Rejonowy w Jaśle wniosku Z. S. (1) o rozgraniczenie w tamtej sprawie, co było niewątpliwie prawidłowe, gdyż w sprawie o ochronę własności nie można występować z formalnym wnioskiem o rozgraniczenie, albowiem w sprawie o ochronę własności Sąd może zawrzeć rozstrzygnięcie o rozgraniczeniu w wyroku tylko w razie uwzględnienia powództwa (tak m. in. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 26 stycznia 1981 r. III CRN 315/80 – OSNCP 1981, Nr 10, poz. 196, Legalis Nr 22462) nie przesądzało to negatywnie kwestii rozgraniczenia w postępowaniu o ochronę własności, które mogło być zawarte bądź w sentencji wyroku, bądź też w jego uzasadnieniu (w razie oddalenia powództwa).

Stosownie do art. 36 ustawy z dnia 17 maja 1989 r. Prawo geodezyjne i kartograficzne (t. j. Dz. U. z 2016 r., poz. 2629) Sąd przed którym toczy się sprawa o własność lub o wydanie nieruchomości, albo jej części jest właściwy również do przeprowadzenia rozgraniczenia jeżeli ustalenie przedbiegu granic jest potrzebne do rozstrzygnięcia rozpatrywanej sprawy. Nie składa się tu formalnego wniosku o rozgraniczenie, gdyż w tym przypadku obowiązuje przedsąd w postaci postępowania administracyjnego przed właściwym starostą, ale Sąd dokonuje rozgraniczenia z urzędu w związku z twierdzeniami stron co przebiegu granicy, które są sprzeczne ze sobą. W takim przypadku za rozgraniczenie Sąd nie pobiera wpisu, dokonuje go z urzędu, a rozstrzygnięcie o rozgraniczeniu umieszcza w sentencji wyroku w razie uwzględnienia powództwa o ochronę własności, w przypadku zaś oddalenia poprzestaje na ustaleniu spornej granicy w uzasadnieniu orzeczenia.

W sprawie (...)pomimo prawidłowego odrzucenia formalnego wniosku o rozgraniczenie, w związku ze sporem co do przebiegu granicy pomiędzy stronami, Sąd miał obowiązek z urzędu dokonać rozgraniczenia w trybie art.36 ustawy Prawo geodezyjne i kartograficzne i niewątpliwie by to niezwłocznie uczynił, gdyby nie odrębny wniosek Z. S. (1) o zasiedzenie, który spowodował zawieszenie sprawy.

Warto również wskazać na fakt, iż w sprawie o ochronę własności w sytuacji sporu co do przebiegu granicy Z. S. (1) miał pełne prawo podnosić m. in., iż nabył sporne przygraniczne pasy gruntu poza granicami ewidencyjnymi jego działek przez zasiedzenie, lub uwłaszczenie w trybie ustawy o uregulowaniu własności gospodarstw rolnych. Zgodnie z art.153 kc jeżeli granice gruntów stały się sporne, a stanu prawnego nie można stwierdzić, ustala się granice według ostatniego spokojnego posiadania. W związku z tym należy przyjąć, że w pierwszym rzędzie ustalenie granic powinno opierać się na istniejącym stanie prawnym.

Przez stan prawny należy natomiast rozumieć m. in. zasiedzenie przygranicznych pasów ziemi, lub też ich nabycie w trybie ustawy o uregulowaniu własności gospodarstw rolnych z dniem 4 listopada 1971 r., co jest niezależne od istniejących w tym czasie lub obecnie granic ewidencyjnych. Na fakt zasiedzenia przygranicznych pasów ziemi, lub ich nabycie w drodze uwłaszczenia można się powoływać zarówno w postępowaniu nieprocesowym o rozgraniczenie, jak i w postępowaniu o ochronę własności (także przy roszczeniu negatoryjnym), gdy granice są sporne, a Sąd w związku z tym dokonuje rozgraniczenia w trybie art.36 ustawy Prawo geodezyjne i kartograficzne (tak: uzasadnienie uchwały Sądu Najwyższego z dnia 4 kwietnia 1975 r. III CZP 92/74, OSNCP 1976, Nr 3, poz. 34, Legalis Nr 18680; postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 26 kwietnia 1967 III CR 424/66, OSNCP 1967, Nr 11, poz. 206, Legalis Nr 13054; postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 28 stycznia 2009 r. IV CNP 114/08, Legalis Nr 236403; postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 16 lutego 2012 r. IV CSK 252/11, z dnia 2 czerwca 2011 r. ICSK 521/10, z dnia 15 kwietnia 2011 r. III CSK 256/10, z dnia 14 lipca 2010 r. VCSK 8/10 i wiele innych).

Reasumując, oddalenie wniosku K. S. (1) w niniejszej sprawie o zasiedzenie w całości, nie pozbawia jej możliwości powoływania się w sprawie o ochronę własności (...)po jej podjęciu na nabycie przygranicznych pasów ziemi na działkach (...) na podstawie art. 1 ustawy z dnia 26 października 1971 r. o uregulowaniu własności gospodarstw rolnych. W sprawie o zasiedzenie Sąd Rejonowy w J. ustala bowiem w niniejszym uzasadnieniu, iż Z. S. (1) nabył przedmiot sporu na działkach (...) po linię brzegową ciekła wodnego na podstawie w/w przepisu ustawy o uregulowaniu własności

gospodarstw rolnych. Wnioskodawczyni K. S. (1) musi jednak pamiętać, że prejudycjalną sprawą do rozstrzygnięcia sprawy o ochronę własności, a w szczególności ustalenia granicy pomiędzy działkami w sprawie (...) będzie ustalenie decyzją ostateczną przed Starostą (...) linii brzegowej ciekłu wodnego stanowiącego granicę przedmiotu sporu, co nie należy do kognicji sądów cywilnych.

O kosztach postępowania pomiędzy K. S. (1), a uczestnikiem Gminą J. Sąd orzekł na mocy art. 520§3 kpc (pkt. IV sentencji postanowienia). Roszczenie wnioskodawczyni co do części działki (...) zostało oddalone z przyczyn merytorycznych, zatem Gminie J. należy się zwrot kosztów zastępstwa procesowego, w szczególności wynagrodzenia radcy prawnego zgodnie z §7 pkt.1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (Dz. U. Nr 163, poz. 1349) w brzmieniu obowiązującym w chwili złożenia wniosku o zasiedzenie, tj. w kwocie 300 zł, gdyż wnioskodawca podał na kwotę 2.000 zł wartość przedmiotu zasiedzenia.

O kosztach postępowania pomiędzy K. S. (1), a pozostałymi uczestnikami (pkt. VI sentencji postanowienia) Sąd orzekł na mocy art. 520§1 i §2 kpc w zw. z art. 102 kpc. W ocenie Sądu Rejonowego w J. brak jest podstaw do zasądzenia na rzecz uczestników W. i E. S. (1) solidarnie od K. S. (1) kosztów zastępstwa procesowego w wysokości 317 zł, obejmujących wynagrodzenie radcy prawnego oraz opłatę skarbową od pełnomocnictwa w kwocie 17 zł, pomimo że formalnie wniosek K. S. (1) o zasiedzenie na część działek (...) należących do S. został oddalony. Występując na drogę sądową Z. S. (1) i K. S. (1), zdając sobie sprawę iż posiadają przedmiot sporu od 1960 r. mogli pozostawać w subiektywnym, aczkolwiek uzasadnionym okolicznościami, przekonaniu, iż Z. S. (1) nabył w/w przedmiot sporu należący formalnie do S. przez zasiedzenie. Dopiero Sąd ustalił, iż w rzeczywistości Z. S. (1) nabył w/w przedmiot sporu w trybie ustawy o uregulowaniu własności gospodarstw rolnych. Skutkowało to oddaleniem wniosku o zasiedzenie, niemniej w uzasadnieniu Sąd ustalił, iż Z. S. (1), a następnie w drodze dziedziczenia jego żona K. S. (1) są właścicielami spornego pasa gruntu na działkach (...). Wobec powyższego i w sytuacji, gdy w niniejszej sprawie wnioskodawczyni oprócz kosztów zastępstwa prawnego poniosła wysokie koszty dotyczące wydania kilku opinii przez biegłego geodetę inż. T. G. (łącznie 3.006,55 zł + ryczałt za pierwsze oględziny w kwocie 96,85 zł), a także dotyczące wpisu od zażalenia w wysokości 400 zł, zasądzenie od niej kosztów na rzecz uczestników S. byłoby sprzeczne z zasadą słuszności.

Opłatą sądową od wniosku o zasiedzenie w kwocie 2.000 zł, od której wnioskodawca Z. S. (1) był zwolniony, Sąd na mocy art. 113 ust.1 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz. U. z 2016 r. poz. 623) obciążył Skarb Państwa (pkt. V sentencji postanowienia).

O uzupełnieniu zaliczki na wynagrodzenie biegłego (punkt II sentencji postanowienia) Sąd orzekł na mocy art.83 ust.2 i art.113 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych.

O zwrocie nadpłaconej opłaty sądowej od zażalenia w kwocie 30 zł (punkt III sentencji postanowienia) Sąd orzekł na mocy art.80 ust.1 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz. U. poz.623 z 2016 r. z późniejszymi zmianami).